

A Föld a Világmindenség középpontja?

Ebben az esztendőben emlékezünk meg a napközpontú világrendszer harcosának, Galileo Galilei halálának 350. évfordulójáról, a jövő évben pedig Kopernikusz korszakalkotó műve megjelenésének 450. évfordulóját ünnepeljük. Joggal vélhetnénk tehát, hogy legalább is az iskolázott emberek körében ma már nem kétséges, hogy Földünk csupán egyike a Nap körül keringő bolygóknak. Ma már a legelemibb ismeretterjesztő írásokban, népszerűsítő könyvekben köztudott és magától értetődő tényként említik azt, hogy a Föld kering a Nap körül.

Annál megdöbbentőbb az a közvéleménykutatási eredmény, amelyet német nyelvterületen -- egymástól függetlenül Ausztriában és Németországban -- végeztek. A múlt évi teljes napfogyatkozás kapcsán a német allensbacheri Demoszkópiai Intézet körkérdest intézett a legkülönbözőbb életkorú, tanultságú és foglalkozású személyekhez, hogy véleményük szerint a Föld kering-e a Nap körül vagy fordítva. Háromféle lehetséges válaszra volt mód: 1. a bolygórendszer központja a Nap, 2. a Nap kering a Föld körül, 3. a megkérdezett nem tudja, illetve nincs határozott véleménye.

Megdöbbentő módon helyes választ (1.) csak a megkérdezettek 84 százaléka adott, míg 9 százalékuk szerint a bolygórendszer központja a Föld (2.), nem válaszolt a kérdezettek 7 százaléka.

Az ausztriai közvéleménykutató intézetek felmérése még elszomorítóbb. Az előbbihez hasonló csoportosítás szerint feltett kérdésre csupán 75 százalékban kaptak helyes (1.) választ, míg a megkérdezettek 16 százaléka (!!!) szerint a Nap kering a Föld körül (2.), bizonytalan pedig 9 százalékuk (3.) volt.

Ezek a számok nem csak elszomorítók, de elgondolkodtatók is. Németországban majdnem minden tizedik, Ausztriában közel minden hatodik ember azt hiszi, a Világmindenség központja -- a Föld! Hazai közvéleménykutatási adatunk e téren nincs, de nagyon tartok attól, hogy az ausztriai statisztikánál is gyászosabb eredményt kapnánk.

Elgondolkodó azonban az, hogy éppen a német nyelvterületen a lakosság átlagos műveltsége magasabb az európai szintnél. Ilyen körülmények között nagyon is kétségesnek tűnik az iskolai és iskolán kívüli népművelés hatékonysága. Arról is érdemes elgondolkodni, hogy miközben az ismeretterjesztő lapok, sőt az újságok is eléggé gyakran írnak kvazárokról, pulzárokról, táguló világegyetemről, az egyszerű alapfogalmakról szó sem esik.

Számunkra pedig egy nagyon keserű tanulságot rejt a német felmérés. Német nyelven legalább egy tucat népszerűsítő szintű csillagászati folyóirat lát napvilágot, és majdnem minden nagy napilapnak van heti tudományos melléklete. Ennek ellenére ennyire elszomorító a felmérés! Hazánkban az egyetlen csillagászáttal is (!) foglalkozó folyóiratot most szüntették meg. Van viszont egy fél tucat ufomagazinunk, és megszámlálhatatlan horoszkóp kiadványunk. Úgy sejtem, ez a két adat nagyon szorosan összefügg, és nem kíván további kommentárt.

BARTHA LAJOS